

Warszawa, 20 września 2023 r.

WN.5142.194.2020.Wł(5)

PRO-FORM
Daniel Flisek
pełnomocnik Inwestora
Gminy Piaseczno

Dot. zaopiniowania programu prac konserwatorskich w zakresie malowideł ściennych w związku z inwestycją polegającą na remoncie i przebudowie budynku „Poniatówki” zlokalizowanej w Piasecznie przy ul. Chyliczkowskiej 20G (dz. nr ew. 87/, obr. 27).

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków (MWKZ), odpowiadając na wniosek z 15.09.2023 r. (data wpływu do tut. Urzędu) w sprawie zaopiniowania uzupełniającego programu prac konserwatorskich w zakresie malowideł ściennych w związku z inwestycją polegającą na remoncie i przebudowie budynku „Poniatówki” zlokalizowanej w Piasecznie przy ul. Chyliczkowskiej 20G (dz. nr ew. 87/, obr. 27), w oparciu o przedstawioną dokumentację autorstwa Marcina Mittelstaedta, **informuje jak poniżej.**

Budynek „Poniatówki” zlokalizowany w Piasecznie przy ul. Chyliczkowskiej 20G objęty jest ochroną konserwatorską wynikającą z decyzji Konserwatora Zabytków m.st. Warszawy z 17.11.1959r. wpisującej ww. obiekt do rejestru zabytków, pod numerem A-1184. Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2022r. poz. 840), prowadzenie robót budowlanych oraz prac konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru wymaga uzyskania pozwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Decyzją z 31.12.2020r. [sygn. WN.5142.194.2020.JW] MWKZ pozwolił na remont i przebudowę budynku. Po rozpoczęciu prac odkryto zachowane, dekoracyjne malowidła ścienne. Przeprowadzono nieinwazyjne badania konserwatorskie w celu określenia zakresu występowania dekoracji malarskiej, która potwierdziła obecność malowideł na większej powierzchni niż pierwotnie przewidywano. W związku z powyższym zaistniała konieczność aktualizacji założeń konserwatorskich, w celu zabezpieczenia i konserwacji odkrytych partii. Po analizie dokumentacji 15.09.2023 r. do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie (WOUZ) wpłynął wniosek w sprawie zaopiniowania uzupełniającego programu prac konserwatorskich w zakresie konserwacji wszystkich zachowanych fragmentów malowideł.

W ramach programu planuje się:

- Wykonanie zdjęć fotograficznych dokumentujących istniejący stan.
- Dokładne mechaniczne oczyszczenie powierzchni malowideł przy pomocy skalpeli ze wszystkich warstw wtórnych – farba, tynk, pobiata, stare odspojone i skorodowane wypełnienia tynków, usunięcie starych gwoździ i kołków rozporowych.

- Pobranie próbek w celu pogłębienia badań chemicznych.
- Dezynfekcja oczyszczonej powierzchni malowidła preparatem biobójczym.
- Obniżenie poziomu wszystkich cementowych wtórnych nawarstwień w obramieniach otworów drzwiowych i okiennych do poziomu poniżej lica polichromii. Krawędzie tynku z oryginalną polichromią należy odsłonić, oczyścić, wzmocnić i podkleić, a następnie założyć opaskę z zaprawy wapiennej wzmacniającą oryginał.

6. Przystąpienie do wykonania zabiegu związanego ze wzmocnieniem strukturalnym warstw, technologicznych - wykonanie prób środkami konserwatorskimi przeznaczonymi do tego celu. Wprowadzenie środka zmniejszającego napięcie powierzchniowe w celu umożliwienie dobrego przenikania i penetracji środka klejącego, w przypadku dużych kieszeni wewnątrzstrukturalnych zastosowanie wybranego środka z wypełniaczem kredowym lub zastosowanie zaprawy do iniekcji typu PLM-M. Preparat wzmacniający tynk należy wprowadzić we wszystkie szczeliny i ubytki oryginalnego tynku, szerokie pęknięcia należy oczyścić, wzmocnić i wypełnić zaprawą wapienną unikając ponownych zabrudzeń lica.

7. Wzmocnienie strukturalne powierzchni polichromii – konsolidacja zewnętrzna (utrwalenie łuszczących się lub pudrujących powierzchni oryginalnych); zastosowanie środków chemicznych o określonych parametrach, nanoszonych za pomocą natrysku, nasączenia lub pędzlowania.

8. Przystąpienie do doczyszczania powierzchni lica polichromii przy użyciu innych metod mechanicznych lub chemicznych.

9. Wykonanie uzupełnień w warstwie oryginalnego tynku nakładanych wyłącznie w ramach ubytków - opracowanie właściwej zaprawy wypełniającej przygotowanej na bazie wapna, przy głębokich spękaniach zostanie zastosowana zaprawa murarska na bazie wapna, właściwe opracowanie faktury kitów w zależności od ich otoczenia, ewentualnie miejscowe położenie cienkiej warstwy pobiały.

10. Uzupełnienie/retusz warstwy malarskiej - dopasowanie punktowania do technologii i charakteru oryginału, użyte środki na bazie naturalnej wiodących firm produkujących materiały do konserwacji. W sytuacji dużych ubytków oryginalnej dekoracyjnej warstwy malarskiej wykonanie rekonstrukcji na podstawie zachowanych fragmentów polichromii. Dla estetycznego uporządkowania poszczególnych ścian sądzę, że należy wykonać rekonstrukcję oryginalnej warstwy malarskiej w miejscach braku dużych fragmentów, np. zamurowane drzwi w pomieszczeniu C na ścianie wschodniej.

11. Końcowe zabezpieczenie powierzchni polichromii – proponuje się 1% PAW lub 1% Paraloid B 72.

12. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej z przeprowadzonych prac.

Po analizie przedstawiony założeń konserwatorskich MWKZ stwierdza, że ich realizacja jest dopuszczalna z konserwatorskiego punktu widzenia. Przedmiotowy program stanowi uzupełnienie do pkt. 9 *Projektu wykonawczego konserwatorskiego*. Należy pamiętać, że głównym celem podejmowanych działań jest odsłonięcie i utrwalenie oryginalnej substancji, a wszelkie współczesne ingerencje należy ograniczyć do niezbędnego minimum. Prace mające na celu oczyszczenie i odsłonięcie zachowanych dekoracji należy prowadzić z ostrożnością, tak aby nie uszkodzić warstwy oryginalnej. Należy uszczegółowić założenia i uzyskać akceptację MWKZ w kwestii „doczyszczania powierzchni lica polichromii przy użyciu innych metod mechanicznych lub chemicznych”. Inwestor zobowiązany jest przedstawić MWKZ wszystkie proponowane do zastosowania materiały i metody konserwatorskie. Należy dopasować metodę punktowania do charakteru i stylistyki malowideł, aby

uniknąć przemalowań czy interpretacji historycznych dekoracji. Program zakłada także uzupełnienie/odtworzenie tych partii malowideł, które uległy całkowitemu zniszczeniu w celu domknięcia kompozycji oraz uniknięcia niekorzystnego efektu wizualnego „pustych plam”. W przypadku wykonywania tych rekonstrukcji należy zadbać o to, aby uzupełnienia te były czytelne i nie sugerowały istnienia w tych miejscach oryginału. W tym celu należy przedstawić do akceptacji MWKZ propozycje rozwiązań na etapie wykonawczym. MWKZ przypomina również, że na wszelkie inwazyjne badania konserwatorskie jak również prace nie przewidziane w zatwierdzonym projekcie inwestor zobowiązany jest uzyskać stosowne pozwolenie zgodnie z art. 36 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Z upoważnienia
MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTEKÓW
/-/

Joanna Lasek
Kierownik Wydziału Zabytków Nieruchomych
(Podpisano elektronicznie)

Załącznik:

Program prac konserwatorskich w zakresie malowideł ściennych.

Otrzymują:

1. Adresat
2. 2. WOUZ WN - a/a